

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 12. marts 2018
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh: Andreas Højmark Søndergaard
Sagsnr.: 2018-0035-0018
Dok.: 652464

UDKAST TIL TALE

**til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål L, M og N
fra Folketingets Retsudvalg den 20. marts 2018**

Samrådsspørgsmål L:

Hvordan forholder ministeren sig på nuværende tidspunkt, og uanset om Justitsministeriet har planer om en evaluering af PET-loven, til kritikken fra Tilsynet med Efterretningstjenesterne om, at den del af PET-loven, der regulerer, hvornår PET skal slette irrelevante personfølsomme oplysninger, reelt er sat ud af kraft med lovændringen fra 1. marts 2017, jf. "PET indsamler uden kontrol følsomme oplysninger om tusindvis af danskere" fra Politiken den 1. februar 2018?

Samrådsspørgsmål M:

Hvad er ministerens holdning til kritikken af, at Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrolmulighed er blevet udhulet med lovændringen fra 1. marts 2017, jf. "PET indsamler uden kontrol følsomme oplysninger om tusindvis af danskere" fra Politiken den 1. februar 2018?

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Samrådsspørgsmål N:

Hvad er ministerens holdning til vurderingen af, at PET-loven ikke er i overensstemmelse med den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til privatliv, og at der kan være grundlag for at retsforfølge den danske stat ved den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, jf. "PET indsamler uden kontrol følsomme oplysninger om tusindvis af danskere" fra Politiken den 1. februar 2018?

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Josephine Fock (ALT).

[Indledning]

1. Tak for spørgsmålene.

Vi skal i dag drøfte PET's virke og særligt tjenestens forpligtigelse til at slette oplysninger, der er lovligt tilvejebragt, men som ikke længere er nødvendige for PET's arbejde.

Jeg vil for en god ordens skyld gøre opmærksom på, at jeg ikke kan svare på konkrete spørgsmål om PET's arbejdsmetoder. Jeg håber dog på, at vi stadig kan få en god og generel drøftelse om samrådsspørgsmålene.

Med de bemærkninger vil jeg gå videre til samrådsspørgsmål L og M om PET-loven og tilsynet med PET.

[PET-loven]

2. Lovforslaget om Politiets Efterretningstjeneste blev vedtaget i maj 2013, og PET-loven trådte i kraft den 1. januar 2014. Alle Folketingets partier på nær et enkelt stod bag loven.

Ambitionen var klar. På den ene side var målet at sikre tydelige lovgivningsmæssige rammer om PET's opgaver med at forebygge og modvirke terrorisme, og på den anden side var det intentionen at sikre, at PET ikke indhenter, registrerer eller på anden måde behandler oplysninger om borgerne uden et relevant og sagligt grundlag.

Samtidig var der et klart ønske om at styrke kontrollen med PET gennem et nyt uafhængigt tilsyn.

PET-loven indeholder derfor en opstilling af PET's arbejdsopgaver, regler om PET's indhentelse af oplysninger, PET's videregivelse af oplysninger, slettefrister og endelig nye regler om det dengang nyetablerede Tilsynet med Efterretningstjenesterne.

[Om ændringen af PET-loven i december 2016]

3. Tilsynet udarbejder årligt en redegørelse om tilsynet med efterretningstjenesterne. I årsredegørelsen for 2015 blev det fremhævet, at tilsynet og PET så forskelligt på

PET's forpligtelse til at gennemgå og slette unødvendige enkeltoplysninger, som indgår i PET's ellers nødvendige dokumenter.

Uenigheden var udtryk for et dilemma. Den vedrørte navnlig balancen mellem *på den ene side*, at der ikke i unødigt omfang behandles oplysninger, som ikke er nødvendige for varetagelsen af PET's opgaver, og *på den anden side*, at PET ikke skal bruge uforholdsmæssigt store ressourcer på at fremfinde og slette lovligt tilvejebragte oplysninger fra dokumenter, som fortsat skal anvendes. Eller sagt med andre ord: At PET's operative ressourcer først og fremmest anvendes til PET's kerneopgaver, som er forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme.

Som det vil være udvalget bekendt, tog den daværende regering sagen så alvorligt, at den fremsatte et lovforslag, der indebar en afklaring af rækkevidden af PET's forpligtelser til at slette lovligt tilvejebragte oplysninger. Lovforslaget blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget.

PET-loven indeholdt også før lovændringen sidste år en forpligtelse for PET til at slette sager og dokumenter, når de relevante slettefrister er udløbet.

Ændringen af PET-loven indebærer, at PET skal slette sager eller dokumenter, når tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at de ikke længere opfylder PET-lovens behandlingskriterier – uanset om de relevante slettefrister er udløbet.

Dertil blev det slået fast, at PET ikke herudover er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå alle tjenestens sager og dokumenter med henblik på at overveje sletning. Og det blev også slået fast, at PET som udgangspunkt ikke er forpligtet til at slette enkeltoplysninger, der indgår i dokumenter, som PET i øvrigt har behov for at bevare.

Det er klart, at når reglerne om PET's håndtering af oplysninger ændres, så betyder det automatisk en tilpasning af Tilsynet med Efterretningstjenesternes opgaver. Tilsynet har derfor måttet justere tilrettelæggelsen af kontrollen med PET, men tilsynet skal naturligvis udøve sin kontrol inden for de rammer, som et bredt flertal i Folketinget har udstukket.

Og jeg vil gerne mane til besindighed i forhold til den artikel i Politiken, som der er henvist til i samrådsspørgsmålene. Jeg kan ikke genkende det billede, der tegnes i artiklen, hvor det nærmest antydes, at PET indsamler

personlige oplysninger uden formål og opbygger store arkiver om os alle. Spurgte man tilsynet, er jeg ret sikker på, at de ville have samme opfattelse.

[Tilsynets bidrag til evalueringen af PET-loven]

4. Justitsministeriet er for tiden i gang med en evaluering af PET-loven. Det følger nemlig af lovens forarbejder, at Justitsministeriet skal udarbejde en rapport om erfaringerne med PET-loven fem år efter ikrafttrædelsen. Rapporten skal udarbejdes med bidrag fra PET, Tilsynet med Efterretningstjenesterne og uafhængige efterretningseksperter.

Regeringen har fremskyndet processen, og evalueringen forventes at være færdig inden for de næste par måneder.

Tilsynet har i sit bidrag til evalueringen gentaget en række af de synspunkter, som indgik i Folketingets behandling, da PET-loven blev ændret sidste år. Tilsynets holdning var derfor kendt, da lovforslaget blev drøftet i folketingssalen.

Det er rigtigt, at ændringen af PET-loven har betydning for tilsynets virke. Men tilsynet med efterretningstjenesterne er ikke sat ud af kraft.

Vi har i Danmark et uafhængigt tilsyn med efterretningstjenesternes behandling af personoplysninger. Og jeg er tilfreds med den indsats, der ydes i tilsynet. Tilsynet har siden etableringen værnet om PET-lovens regler om behandling af oplysninger til gavn for borgernes retssikkerhed. Tilsynet med Efterretningstjenesterne har udbygget og styrket kontrollen med PET, præcis som det var hensigten med PET-loven.

Og det er vigtigt at huske på, at de generelle slettefrister for sager og dokumenter i PET er de samme i dag, som de var den 1. januar 2014. Lovændringen sidste år indebærer alene en afklaring af spørgsmålet om sletning af unødvendige enkeltoplysninger, som indgår i ellers nødvendige dokumenter.

[EMRK]

5. Og nu til samrådsspørgsmål N. I artiklen fra Politiken omtales et synspunkt fra en finsk professor, der blandt andet er citeret for at udtale, at PET-loven ikke er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til privatliv.

Lad mig i den forbindelse slå fast: Det er Justitsministeriets vurdering, at PET-loven opfylder de krav, som konventionen stiller til et klart og præcist lovgrundlag, og til

nødvendigheden og proportionaliteten af de indgreb, som loven indebærer.

6. PET's registrering og opbevaring af personoplysninger er omfattet af retten til respekt for privat- og familieviv i EMRK artikel 8. Beskyttelsen efter artikel 8 er dog ikke absolut, og der kan gøres indgreb i beskyttelsen.

Det indebærer blandt andet, at behandlingen af personoplysninger skal varetage et sagligt hensyn. PET-loven varetager hensynene til at værne om rigets sikkerhed, at forebygge alvorlige forbrydelser og at beskytte danske borgeres rettigheder og friheder. Det er saglige og meget tungtvejende hensyn.

Desuden skal behandlingen af oplysninger være proportional i forhold til hensynene.

7. Ændringen af PET-loven i december 2016 gjorde det altså klart, at PET ikke har en pligt til af egen drift løbende at gennemgå sager og dokumenter, som stadig er relevante for PET's arbejde, men hvori der kan optræde lovligt tilvejebragte oplysninger, som ikke længere er nødvendige.

I forhold til EMRK er det Justitsministeriets opfattelse, at der med ændringen blev sikret en passende balance mellem hensynet til, at PET ikke i unødigt omfang behandler oplysninger, og hensynet til, at PET's operative ressourcer anvendes til PET's kerneopgaver med at bekæmpe terrorisme.

Ændringen påvirkede altså ikke Justitsministeriets vurdering af, at PET-loven er i overensstemmelse med konventionen.

Og det gælder fortsat.

8. Jeg vil afslutningsvis gerne fremhæve PET-lovens indirekte indsichtsordning.

Ordningen giver enhver borger mulighed for at anmode tilsynet om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Konstateres det i den forbindelse, at der behandles oplysninger, som ikke opfylder lovens betingelser for, at PET kan behandle dem, skal oplysningerne slettes.

Det er efter min opfattelse en god ordning, som kan give den enkelte borger en sikkerhed for, at der ikke foregår noget ureglementeret.

[Afslutning]

9. Lad mig her til sidst opsummere: Jeg er tilfreds med, at vi i 2013 med et meget bredt flertal i Folketinget fik fastlagt klare lovgivningsmæssige rammer om PET's virke og fik oprettet et nyt uafhængigt tilsyn med efterretningstjenesterne.

Jeg er også tilfreds med, at PET-loven blev ændret i december 2016. Jeg er naturligvis opmærksom på tilsynets kritik, og jeg anerkender den bekymring, der gives udtryk for. Men min holdning til lovændringen er velkendt. Den var nødvendig, og den var rigtig.

Jeg mener, at vi med lovændringen har fundet den rigtige balance på området. PET's ressourcer skal først og fremmest bruges på forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme. At pålægge PET en stor arbejdsbyrde i form af løbende gennemgange af alle sager og dokumenter er ikke den rigtige måde at bruge ressourcerne på.

Tilsynets bidrag vil nu blive inddraget i evalueringen af PET-loven sammen med bidragene fra bl.a. de uafhængige efterretningseksperter. Jeg er sikker på, at vi med den kommende evaluering får et godt og solidt grundlag for at drøfte fordele og ulemper ved de nuværende rammer om PET's arbejde. Den dialog ser jeg frem til.

Tak.